

rorum, quæ in hunc sensum recepta nihil detrahunt nostræ.

39 Nec secundo loco obstant Rotæ decisiones, 2. aliàs 113. de re judi. in novis; & decisio 28. aliàs 517. eodem titulo in antiquis, supponendo in attentatis tres fuisse latas sententias conformes; ac per tres instantias itum, quod non potest esse absque appellatione à prima, & sic successivè à secunda, quibus facillè patet responsio, etiam nostra opinione retenta, cum in ea appellatio permittatur, ut dictum est, & sic bene potest pervenire ad tres instantias, & tres conformes, præcedente executione prioris, appellatione non obstante, imò multi possunt dari casus, nihil intentioni nostræ, & æquæ resolutioni detrahentes; quibus attentatorum revocatio non fiat, nisi post tres conformes, prout contingit, quando prima sententia, & secunda lata sunt contra attentata passum, estque revocatio denegata, à quibus potest ipse appellare quoad utrumque effectum, ut mox dicitur, & ita necessariò debet ire per tres instantias, & tres conformes, anteaquam attentati revocationem consequatur, ut aliàs diximus, instrumento Camerali, quia si in prima sententia denegata est ejus executio, & sic contra creditorem referatur, tenetur spectare tres conformes, anteaquam instrumentum exequatur, nisi sit postmodum aliqua pro se lata, qua recuperet privilegium executionis; quia semel prohibitionem evasit. Idem est dicendum in judicio legis fin. C. de edicto divi Adri. Scin alimentis, multis, & similibus, quia lata prima sententia contra possessionem, alimenta petentem, admissa appellatione quoad utrumque effectum, & in tota causa tres sententiæ necessariò executoriales spectandæ sunt; quousque aliquam favorabilem actor consequatur; ut nos latè Deo dante de hac quæstione agemus infra, part. 3. multis capitibus, & præcipuè cap. 4. per totum, ubi latissimè de hoc articulo tractatur, cum distinctione juridica procedendo.

Deo dante... Potest in hoc etiam evenire, vel expresse accedente partium consensu, vel tacito; ut quia etiam is, qui est attentata passus, hoc suæ sententiæ privilegio abuti malit, pro tam brevi tempore, ne forte ipsa postmodum revocata sententia, per alias tres patiatur gravamina, & incommoda, quæ accidere solent in repositio- ne executionis erga restitutionem possessionis adeptæ fructuum, & expensarum, qui, vel quia multum confidens de sua justitia causæ principalis malit, litium anfractus, & dilaciones succidere pro ea diffinitivè consequenda; prout ego vidi non paucos litigatores hanc facere considerationem; ac ideo quod tacitè ex mente prædictorum Doctorum, & Rotæ decisionum deducitur, non urget, quoniam non debet attendi, quod de facto factum est, sed quod de jure fieri debet. Rota decis. 58. aliàs 412. si appellatur, de appellationibus in novis, quia cum nostra opinione rectè potest concurrere, eique omninò adaptari, & quod magis est, in favorem retorqueri secundum intelligentiam à nobis assignatam.

Alios etiam casus possumus constituere, ut verificentur præfata Rotæ decisiones, aded ut in nihilo nostra opinio lædatur, quos ad id proposuit Lancelot. de attent. 3. p. c. 28. n. 96. versic. ad tertium similiter, quod possunt dari tres sententiæ in causa attentatorum, vel quia passus attentata, in cujus favorem fuit lata prima sententia, minimè attendit in hujusmodi privilegio, & sic negligens vel ignarus non perit ejus executionem, sed curando tantum eam defendere, ne sibi revocetur, cundo in sequelam appellationis, ut multoties contingit.

Potest in hoc etiam evenire, vel expresse accedente partium consensu, vel tacito; ut quia etiam is, qui est attentata passus, hoc suæ sententiæ privilegio abuti malit, pro tam brevi tempore, ne forte ipsa postmodum revocata sententia, per alias tres patiatur gravamina, & incommoda, quæ accidere solent in repositio- ne executionis erga restitutionem possessionis adeptæ fructuum, & expensarum, qui, vel quia multum confidens de sua justitia causæ principalis malit, litium anfractus, & dilaciones succidere pro ea diffinitivè consequenda; prout ego vidi non paucos litigatores hanc facere considerationem; ac ideo quod tacitè ex mente prædictorum Doctorum, & Rotæ decisionum deducitur, non urget, quoniam non debet attendi, quod de facto factum est, sed quod de jure fieri debet. Rota decis. 58. aliàs 412. si appellatur, de appellationibus in novis, quia cum nostra opinione rectè potest concurrere, eique omninò adaptari, & quod magis est, in favorem retorqueri secundum intelligentiam à nobis assignatam.

40 Quibus suppositis, in hac quæstione potest constitui regula, judicem nullo modo vim facere, si appellationi emissa à sententia lata pro revocatione attentatorum non detulerit, cum tunc à jure non cogatur de-

ferre, imò sententiam suam absque metu & reatu attentati possit ad effectivam, & actualem executionem trahere; quæ regula adaptatur tam nostræ æquissimæ opinioni, ut quoad suspensivum hoc casu censetur prohibita appellatio, quam ab olutè negativæ quoad utrumque, quam sequi à temeritate non distaret, cum nimis rigorosa sit.

Quam regulam loco limitationis, ut declarares, volo: ut scilicet intelligatur, quando sententia lata est in favorem attentatum passu, non tamen quando contra ipsum, & in favorem adversarii attentantis lata sit, quia cum hoc appellationis prohibendæ privilegium inter cetera à jure in favorem passu inducatur, in ejus damnum retorqueretur, si à revocatione attentati negata non sibi permitteretur appellatio quoad utrumque, juxta regul. text. in l. quod favore, C. de legibus, imò loco privilegii pœnam consequeretur, quod esse non potest, quia ordinata ad unum finem, contrarium non debent operari, & attentans, in cujus odium appellatio non suspendit, ex suo dolo, & malitia reportaret commodum, & sic foret ut ordinata ad unum finem, contrarium effectum operarentur. Itaque dicendum est, ut appellatio emissa à sententia revocationis attentati non suspendat, à negatione autem revocationis, & sic contra attentatum passum, & in favorem attentatis, posse passum appellare quoad utrumque effectum. Pro quo facit in his terminis propriis, quod ita consulit Augustin. Berouius consil. 51. in hac causa, versiculo secunda conclusio, n. 5. & sequentibus, lib. 3. ubi dicit, & probat, quod à denegata revocatione cujusdam sequestri, quod prætendebatur attentatum, & ex eo capite petebatur revocari, validè posse appellari ab ipso sequestrum attentatum passu, cui revocatio denegata est, ita ut præfata appellatione pendente nihil sit innovandum. Et facit etiam Egidius decisio 47. ubi appellatur, dum ibi supponit quod à sententia lata in attentatis contra utramque partem, utramque ab ipso appellasse, quod aliud foret dicendum si adversus attentantem solummodo lata fuisset, & hoc & notorium, & vulgare est, quod quando in favorem alicujus à jure appellatio prohibetur, ut ipsi privilegiato non censentur prohibita, sed permittitur, quando adversus illum sententia fertur, sed integraliter suos effectus habeat, ut in pronuntiatione negativa hæredem non mittendum in possessionem, utentem remedio l. fin. Cod. de edicto, juxta stupendum dictum (quod vocant) Angeli in l. quisquis, num. 2. Cod. quorum appellat. non recip. & in sententia lata in possessorio contra spoliatum, juxta ea quæ latè Lancelot. in tractatu de appellat. perm. vel prohib. in possess. 2. 5. limi. regula per eum ibi posita, Jacob. de Sanc. Georgio in lib. fin. nu. 30. & Zuchard, nu. 443. Cod. de edicto divi Adrian. tollen. Ruginell. tract. de appellat. §. 2. cap. 3. sub n. 649. versus finem, versiculo appellabitur. Lancelot. tractatu de attent. 3. part. cap. 18. n. 89. Scaccia tract. de appellat. qu. 17. limi. 6. membro 6. nu. 38. fol. 350. Petrus Duernas regul. 44. fall. 1. Menoch. tractat. de adipiscen. remed. 4. qu. 100. n. 856. versicul. secundus, fol. 54. Achil. Personal. tractatu de adipisc. possess. n. 344. versicula vel & quoque, fol. 269. Petrus Surd. tractatu de alimen. titul. 8. privileg. 60. nu. 26. & 27. Tiraquell. tractat. le mort saist le vis, p. 6. declar. 6. n. 3. versiculo id autem. Cæsar. Contar. in leg. unica, in ampliatione, n. 113. versiculo non esse. Cod. si de moment. possess. & loquendo in sententia negativa alimento, 25. petitorum, ut appellatur quoad utramque, tenet Angel. in l. fin. sub nu. 1. ff. de appellatio. recip. quem referunt, & sequuntur Contar. ubi proximè, limi. 7. nu. 19. Petrus Surd. d. privilegio 60. nu. 24. in fin. & n. 25. & sequentibus, & signanter n. 23. in fin. Ruginell. tract. de appellat. §. 2. cap. 3. num. 68. Scaccia de appellat. qu. 17. limi. 7. num. 19. & seqq. qui numero 20. confirmat ex doctrina Angeli in d. l. fin. sub num. 1. quem referens sequi-

sequitur Contard. ubi proximè, & Ruginell. d. c. 3. n. 7. quod potest appellari à sententia, qua pronuntiat, annonam non esse distribuendam in usum militum (licet loquendo in possessorio, Marquesan. tract. de commissio. cap. 21. nu. 28. fol. 235. post Puteum, affirmare contrarium ausus fuerit.) Et idem contingit in sententia negativa, vel contra creditorem executionem instrumenti Cameralis, seu guaranteeati, seu sententiæ etiam petentem, quia tunc à lata sententia negativè concepta conceditur appellatio, licet ab affirmativè lata non admittatur iis in casibus, quoad suspensivum, ut suis locis commodius latius Deo dante diximus; præcipuè infra 3. part. p. 4. per totum, ubi multa circa hunc articulum congestimus omnino videnda.

CAPUT XIII.

Si à collatione, electione, confirmatione, præsentatione, institutione beneficii, aliisve actibus extrajudicialibus, appellationi interpositæ judex Ecclesiasticus non deferat: an, & quando violentiam facere dicitur: ubi exactè, quando judicialiter, vel extrajudicialiter in provisione beneficiorum processum fuisse, vel debuisse dicitur.

SUMMARIUM.

- 1 Extrajudicialis actus non recipit appellationem, nec causat attentatum.
2 Extrajudicialis actus est beneficiorum provisio, & collatio sui primeva natura attentata.
3 Examen ad beneficium est actus extrajudicialis.
4 Extrajudicialis provisio beneficii non est interlocutoria, sed pro interlocutoria habetur.
5 Extrajudicialis institutio, aut confirmatio loco interlocutoria habetur.
6 Examen ad beneficium tanquam actus extrajudicialis non requirit citationem.
7 Provisio parochialis juxta formam Tri. non est judicialis, sed extrajudicialis.
8 Informatio qualitatum ad provisionem beneficii sit extrajudicialiter nullo citato.
9 Provisio ubi extrajudicialiter fit, collator non tenetur testes comparere, nec processum formare, nec illum publicare, sed extrajudicialiter animu suu informat.
10 Extrajudicialis provisio non requirit alicujus citationem.
11 Extrajudicialiter procedit executor ad beneficium, & de qualitatibus moribus, & vita, seu habilitate provisivi informatur extrajudicialiter nemine citato.
12 Executor non tenetur citare volentem opponere impetrantem non esse idoneum.
13 Extrajudicialiter procedunt regulariter executores ad beneficia.
14 Dispensationes matrimoniales commissæ ordinario juxta earum clausulam, extrajudicialem informationem appetunt.
15 Executor dispensationis matrimonialis potest testibus non stare, si aliter de veritate sibi constet, & executionem suspendere.
16 Extrajudicialis provisionis, & processus difficile est probare injustitiam, cum tam per scripta, quam per non scripta judex animum suum informat.
17 Extrajudicialem processum qui injustum dixerit, aliunde tenetur verificare injustitiam, quia pro actu extrajudiciali præsumitur, non vero gravamine.
18 Extrajudiciali in provisione conferens non ut judex, sed ut privata persona procedit.
Salgado de Protect. Reg.

- 19 Executor collatoris non habentis jurisdictionem, potest se extrajudicialiter informare.
20 Extrajudicialis appellatio est si interponatur à parte vel à judice ante judicium ceptum.
21 Extrajudicialis actus nunquam transit in rem judicatam.
22 & 23 Executor executoris extrajudicialiter procedens de jure non citatis saltem jus reservat.
24 & 25 Ab extrajudiciali gravamine duo oriuntur remedia, appellatio intra descendium, recursus extra illud.
26 A gravamine peraguatorum, hoc est, repartidores de pechos, appellatur intra duos menses à die notitia gravaminis.
27 Sententia non proferatur, ubi deficit judicium & litis pendencia.
28 Extrajudicialiter procedens executor gratia nullam refert sententiam, sed gratiosam executionem.
29 Extrajudicialiter facta institutio, collatio, seu provisio beneficii fieri potest die feriato, secus si judicialiter.
30 Forma juramenti, de qua in c. ut circa, de elect. lib. 6. servanda in appellatione; procedit, quando electio fit extrajudicialiter, secus si judicialiter.
31 Extrajudicialiter potest Episcopus extra diocesim instituere, & confirmare, secus si judicialiter.
32 Actus quales geri possunt extrajudicialiter, diocesim, seu provinciam, remittit.
33 Provisio beneficii facta servata sua primeva natura, non recipit appellationem.
34 Provisio beneficii judicialis sit cum contradicere legitimo, & requiritur definitiva pronuntiatio.
35 Judicialiter proceditur in provisione beneficii, vel ex voluntate collatoris, vel ex juris necessitate, prout natura negotii postulat, & seqq.
36 Executor an beneficium regulariter non tenetur partes judicis assumere; si non vult, secus si vult, quia tunc potest judicialiter facere provisionem.
37 Extrajudicialis actus potest judex, vel executor judicialiter celebrare si vult.
38 Judicium mutare in majorem causa cognitionem parte non contradicente, nullam causat nullitatem, secus si in minorem.
39 Judicis partes assumere in provisione beneficii, quibus casibus judex ex necessitate tenetur juris.
40 Judicis partes assumere tenetur judex in provisione beneficii, quando commissio, aut dispositio utitur verbo (judicium) quod in judicialibus, non extrajudicialibus verificatur.
41 Extrajudicialia, & judicialia sibi invicem contraria sunt, & repugnantia.
42 Extrajudicialis actus nunquam transiunt in rem judicatam, ex quo in eis judicium deficit.
43 Dicitio (judicium) quam habeat significationem.
44 Judicis partes assumet judex in extrajudicialibus, si commissio faciat mentionem dictionis (lis) qua verificatur in judicialibus, & lite contestata.
45 In extrajudicialibus actibus non dicitur lis introducta.
46 Per extrajudicialem actum beneficium nec res dicitur litigiosa.
47 Ab extrajudiciali actu per appellationem etiam coram superiori presentatum non dicitur beneficium litigiosum, nec litem pendere.
48 Judicis partes assumere tenetur executor sive dispensationum, sive gratiarum, sive continent clausulam (vocatis vocandis) vel quod citetur aliquis.
49 Executor merus tenetur assumere partes judicis, si adsit clausula (citatis citandis).
50 Executor merus vigore clausule (citatis citandis) efficitur mixtus.
51 Executor vigore clausule (vocatis vocandis) non tenetur assumere partes judicis si nullus appareat contradictor
Z 2 52 Infor-